

439

НАДАЧЕБІ

B-3970

НАЦІІ

9718

Інформації Обласної Управи У.Н.О. на Протекторат Ч.і М.

Прага, листопад 1941.

1. ЛИСТОПАДА.

Західні Українські Землі мали під австрійським режимом много більше можливостей до розвою, ніж Східні Землі. Австрійські уряди частинними уступками та неблажливістю викликали в українській провідній верстві переконання, що національні ідеали буде можна здійснити законним шляхом, шляхом еволюції. І дійсно Галичина почала накриватися тоді читальнями "Просвіти", "Рідними Школами", організаціями Соколиків, Січей, Пласту; українців приймає до державних урядів, навіть і на вищі місця; "Сільський Господар" почав організувати господарське життя; культурне життя почало також інтензивно розвиватися.

Це все мало, однак, і свою злу сторінку: зроджувало ультра-лояльність до уряду, приспівало, виховувало в душі послухних рабів, що сподіються вислужити собі совісною та чесною працею - слушну заплату та похвалу.

"Преводом" західних українців була - легальна парламентарна презентація, що докладала всіх зусиль, щоби переконати австрійські уряди про українську лояльність. Найвищим ідеалом було - добитися адміністративного поділу Галичини на дві автономні частини: українську та польську.

Однак не всі йшли тою вигідною дорогою! Вже тоді починає трюритися, малий спочатку, гурт молодих, ідейних борців за краю долю Нації. Вони-то дають почин до ствердження Сімових Стрільців, Пласту - та напорюють їхні програми праці військовим духом та твердим виконаном.

Надходить світова війна. Українці Західних Земель не мали іншого вибору: мусіли стати по стороні тих, що боролися проти московської царської тиранії, проти жадливої тюрми народів. По довгих та надзвичайно тяжких стараннях вдалося зрешті вибороти собі право на творення українського Легіону. Це був історично ваги факт, що заважив на всіх дальших подіях та долі західньої вітки Українського Народу! Це ж бо вперше від віків знов повставала на цих землях українська збройна сила, що виписала на своїх прапорах клич: Українська Держава!

Надходить кінець війни. Світова революція розбухує цілий схід Європи. Українським Східнім Землям усміхається надія - вже зрешті раз на завжди скинути зо себе московське ярмо. А український "Провід" на Західних Землях переконаний, що вкінці досяг своєї мети: австрійський уряд зобов'язався тайною кляззулею у мировому договорі в Бересті 9.II. 1918.р. - виділити українській землі в Австрії з окремий коронний край з повною автономією. Однак цієї точки договору ніколи не виконано... А тимчасом поляки не дрімали: використовувачи розпад Австрії - підготували перебрання Галичини! Для 1.листопада мав перебрати владу від австрійського намісника ген. Гуйна - окремий комісар, призначений вар-

шавським польським урядом.

Українська Національна Рада вислала була до ген. Гуйна своїх заступників, які про с и л и передати владу в руки українців. Але ген. Гуйн не хотів про це взагалі говорити, ще й загрозив їм репресіями!

Тоді рішив Український Військовий Комітет пербрати владу у свої руки - с и л о ю ! Український Військовий Комітет - це була тайна організація, що складалася з українських старшин австрійсько-го гарнізону та зі старшин Українських Січових Стрільців. Начальним Командантом був назначений сот. Дмитро В і т о в с ь к и й. Штабових старшин з вищою військовою освітою тоді українці не мали...

Начальна Команда виpracювала подрібний план обсадження всіх найважливіших пунктів не тільки у Львові, але в цілій українській частині Галичини та Буковини. Рівнож були виpracювані плани: мобілізаційний, апровізаційний, муніційний, технічний, санітарний, тощо. У Львові було тільки 1.400 українських воєнків та біля 60 старшин. Число чужонаціональних воєнків було десятикратно більше! На провінції було це відношення лише дещо вигідніше.

І вночі з 31.жовтня на 1.листопада 1918.р. зродилась легенда українського збройного чину на Західніх Українських Землях! До 10 години ранку 1.листопада - був цілий край разом зо Львовом в українських руках, австрійські війська були роззружені а всі важніші місця обсажені українським військом!

І знов по віках неволі західня вітка Української Нації сказала своє слово, заявила свою волю та здійснила відвічне стремління Української Нації - до саместійного, від нікого незалежного, державного життя!

23.рік минає від цього величного дня. Не сповнилися були наші тодішні сподівання... Українці Західніх Земель пережили за цей час не одну поразку, переслідування, тортури... А скільки жертв, скільки крови, скільки матеріальних втрат!...

Однак це все не зломилло нас - і не зломить ніколи! Ніколи не виречемося своїх великих Ідеалів - хотай би прийшлося ще більше жертв принести! Бо с а м о с т і й н е д е р ж а в н е ж и т т я - це найприродніше право й потреба Української Нації!!

При нагоді святкування річниці Великого Зриву - треба б може пригадуматись над причинами наших невдач, наших поразок - навіть від менше чисельних, слабших ворогів. Ці причини - в нас самих, в нашому способі думання, у нашому способі праці, у нашому розумінні величних завдань Української Нації.

Далі може треба б звернути увагу на дивну подібність, аналогію теперішнього нашого положення - до положення в р. 1917-18 бодай у деяких пунктах.

Треба над цим пригадуматись та витягнути належні висновки!

К.

І н ж. Д М И Т Р О С С Н А Ч

Б неділю, 26. жовтня 1941.р. відійшов від нас б.Голова Пражської Філії У.Н.О. та Представник У.Н.О. на Протекторат Ч. і М. Подвійний та важкий недугі закінчив своє трудове життя в сумних емігрантських умовах, не діждавши радісного дня повороту на Рідну Землю!

Народився Він 1901.р. в Требукові на Чернігівщині. Покінчивши середні школи - попадає у вир воєнних подій. Вічний революціонер, цілою душею завзятий націоналіст. Він знає, що тільки збройна сила може забезпечити Нації її права, що тільки активною боротьбою мо-же

на знищити ворога! Тому вступає до повстанчого загону Грицька Чупринки та кидається у бій з більшовиками. Опісля бачимо його в повстанчому загоні ген. Сокири. Врешті служить у VI. дивізії Січових Стрільців ген. Безручка.

Коли не стало можливості боротися далше - Він переходить на еміграцію, бо його горда душа не могла погодитися з ворожим ярмом. Так р. 1924 дістається врешті до Чехословаччини. Однак і тут не спочиває. Студіє в Українській Господарській Академії в Подєбрадах, де й одержує титул інженера агрономії.

В часі студій працює у студенських організаціях, бере дуже активну участь у діяльності Пласту, де довгий час працює в Пластовій Команді. По закінченню студій кидається до громадської діяльності. Особливо треба відмітити його працю у націоналістичних організаціях: "Українській Громаді" а опісля в "Українським Національним Об'єднанню".

В р. 1939 їде на Карпатську Україну, щоби посвятити свої сили для праці в користь української держави. Однак його надшарпане емігрантськими злиднями здоров'я поважно погіршується у цих трудних умовах. Переживши трагічні дні березня-квітня 1939 р. - вертає до Чехії та береться до праці в У.Н.О. Врешті стає Головою Празької філії У.Н.О. та Представником У.Н.О. на Протекторат Ч. і М.

Тяжка організаційна праця дорешти нищить його підірване здоров'я. Весною ц.р. мусить покинути працю. По довгих стараннях вдалося йому врешті дістатися до санаторії на лічення - однак вже запізно! Катастрофі вже не можна було запобігти...

З Інж.Дмитром Осначем відійшов ідейний, відданий справі працівник, ширий Друг і сердечний товариш. Людина рідкого характеру, милий у особистому поводженні, рішучий у праці, непохитний у своїй вірі в велику націоналістичну Ідею.

Відійшов Він, - не дідавши сповнення своєї улюбленої Мрії, для якої ціле своє життя працював, для якої віддав усе - й самого себе...

Нехай чужа, не-рідна земля буде Тобі, Друге, пером!

ПОХОРОН ВІДБУДЕТЬСЯ 1.XI.ц.р. о 15 год. НА ОЛЬШАНАХ В ПРАЗІ.

~~XX~~

НАШІ НАЙБЛИЖЧІ ЗАВДАННЯ.

У розмовах з многими нашими членами в Празі й на првінції за-примітив я дуже небезпечні для нашої дальшої діяльності прояви розчарування, зневіри, охлялости духа, наростаючої байдужности до все-го та занепаду так надійно започатої організаційної праці.

Частинно ці прояви мені зрозумілі: надто великі надії ми пле-кали, надто режевими мріями ми жили! А, тимчасом, дійсність зо-всім інша! Зрозумілі ці прояви, - однак оправдати їх годі! Годі оправ-дати, бо наше теперішнє положення дає в дійсности такі можливості праці та підготівки, що про них вчора ще ми й мріяти не могли! Ми мусимо сказати собі отверто, що теперішня наша дійсність, хотяй во-на може не відповідає нашим сподіванням, - має також свої добрі сто-рони!

Першзавсе вона може вже врешті виличить наших непоправних мрійників та з корінням вирве й ці останні безглузді "орієнтації на чужі сили", що вже стільки лиха накоїли для Української Нації! Мо-же бодай тепер навчить нас тверезо та відважно дивитися реальній дійсности в очі! Навчить нас калькулювати виключно з власним капіта-лом, розраховувати виключно на власні сили. Це примусить нас може вкінці до правильної оцінки наших діючих сил, до витворення та під-держання авторитету наших визначних особистостей - а тим самим до національної єдності.

Але саме тільки пасивне сприймання чи розуміння нашої дійс-ности не вистарчає, бо ніколи нас не доведе до ціли. Одинокий шлях

що тепер остає для нашої діяльності - це:

критично та реально оцінювати наше положення, примінити до нього наш спосіб праці так, щоб й у тих нових обставинах виконати як найбільше для досягнення нашої остаточної Меті!

Яке ж тепер наше положення? - Доля так судила, що не ми розбили наших відовічних ворогів і не ми висвободили рідні землі зпід їхнього ярма! Світ числиться тільки з реальною силою, - тому нічого дивного, що сьогодні ніхто не числиться з нами, бо ми цієї сили ще не маємо змобілізованої...

Тому також і не ми встановлюємо сьогодні порядок на наших землях. І калі б навіть сьогодні дійшло до дуже великих адміністративно-правних змін на наших землях, - то це зовсім не змінило б теперішнього положення Української Нації! Таку зміну нашого положення може спричинити тільки й виключно наша власна національна сила, могутна, якісна й кількісна!! Хотай маємо всі дані на це, що така наша сила швидко наростає, - то светаки вимагає це певного часу.

Тому треба припускати, що теперішні відносини на наших землях усталяться на деякий час. Може частині нашої еміграції вдасться вже тепер дістатися на рідні землі та там працювати, однак правдоподібно більша частина нашої еміграції остане ще деякий час тут на чужині.

Цей час не сміє пропасти даремно! Ми повинні використати його для всестороннього підготовлення до праці на рідних землях! Ми повинні завести тепер якусь однорічку інтензивного вишколу! Треба негайно виробити подрібні плани праці та зараз-же її починати, щоб не втратити ні одного дня! Така планова, систематична та послідовна праця, хотай би може й не тривала цілий рік, мусить дати очікувані висліди!

Кожний, що має бодай трохи ініціативи та відповідальності перед історією, повинен братися до праці. Управи Філій та Гуртків У.Н.О. доложать зі своєї сторони всіх зусиль, щоб працю розгорнути в повній ширині, але в точно означених організаційних рамках.

Найбільш пекучим нашим завданням є тепер, як вже сказано, - реконструкція та мобілізація наших національних сил. Однак, на жаль, більшість у нас думає, що самотнім засобом та носієм національної сили - є тільки виключно армія - і коли сьогодні не маємо можливості творити армію, то вже нічого не можемо робити. Така думка - хибна та шкідлива! Для Нації мають сьогодні не меншу вагу також справи господарські, культурні, суспільні, тощо. Все це разом з військовими справами - творить щойно повну національну силу! Особливо важні: промисел, фінанси, комунікація, сільське господарство; національні традиції, освіта, атисла й прикладна наука-дослідництво, мистецтво, преса-пропаганда, релігія; суспільна гігієна, фізичне виховання-національне здоров'я; адміністративна служба, статистика, тощо. Як бачимо, завдань немало!

На окрему увагу заслуговує пізнання нашої української дійсності практичне українознавство. А далі: плекання наших національних традицій /напр.: святкуванням національних визначних подій та осіб, тощо/.

Так, нам треба бобрих фахівців з усіх галузів праці, але крім цього ще більше нам треба також відповідного зрозуміння для цих справ у широких кругах нашого громадянства. Це вже справа пропаганди, якою повинен кожний частинно зайнятися!

Тут мушу підкреслити величезне значення організованості. І найкращий фахівець нічого не зробить, якщо немає кому зорганізувати праці. Організаційні здібності, знання основних принципів організованої праці треба набувати в наших умовах - жвавою, активною участю у нашому організаційному житті! Мусимо горнутися до Організації не тільки тому, що "в організації сила", що гуртом можна більше та легше чогось досягнути, - але також тому, щоб взагалі навчитися організовано працювати!

Однак і для майбутньої військової справи можемо вже сьогодні багато зробити! Поминувши теоретичні студії, що не є кожному доступні,

кожний може й повинен взятись до фізичного, тілесного вишколу, що є основою військової здатності взагалі. Під оглядом фізичної справності є Українська Нація тепер у жалюгідному стані! Найсумніше, що й наше громадянство не має належного розуміння цієї справи! А можливостей є дуже багато: індивідуальні та збірні вправи /гімнастика/, цілева гімнастика, прогульки з вправами та походами, різного роду спорти, тощо.

Другим, може ще й важливішим чинником є - героїчний військовий дух! Його набувається також тільки відповідним вихованням, сталими тяжкими вправами, спартаківським, твердим життям, відмовлянням собі приємностей та вигід /абстиненція!/, жертвенністю усім: часом, грошми, енергією, тощо.

На це останнє хочу звернути особливу увагу. Щоби в несприятливих умовах здобути успіх у наших змаганнях - треба цілковитої відданості справі аж до самозапечечення, треба безмежної жертвенності! Беслово для цих чеснот має бути для нас - саме наше організаційне життя! Так треба розуміти вимогання точного ходження на скодини, чи інші підприємства Організації; тому також треба добровільно брати на себе різні обов'язки та виконувати їх строго з найбільшою точністю; таке значення, ніж іншим, має також вплачування членських вкладок та інших пожертв і т.п.

Наша Організація має бути для нас школою державного життя! Мусимо усвідомити собі, що не величина, чи ширина завдання рішає про успіх, - але тільки підхід до справи, метода та організація праці та, особливо, велика поривавча Ідея, що її носимо у своїй душі!

Не вірю тим, що кажуть: "як прийде до поважної, великої справи, - тоя вже покажу, як умію працювати!" Хто не виконує малих справ порядно, - не виконає тим більше порядно великої! Тому й до щоденних дрібних справ нашої Організації мусимо підходити поважно та з одушевленням, бо це вчить нас, як треба працювати взагалі!

Імпульсом мусить бути для нас думка, що приготуємось до праці на рідних землях, що вийдемо реалізувати наші Ідеї! До дому мусимо повернути тільки як повновартісні члени Нації! Мусимо повернути з виробленим світоглядом, з ясною думкою не тільки про наші особисті завдання, але й про наші завдання - як Нації! Не забуваймо, що більшовицькі кати майже 1/4 століття працювали всім: можливими засобами над тим, щоби зашепити отруту у душу нашого народу, щоби змінити його спосіб думання, щоби викривити його світогляд! Більшовицькому політичному вишколу - мусимо протиставити нашу твердо-непохитну, ясну та переконливу думку, нашу велику націоналістичну Ідею!

Відомості з рідних земель кажуть, що там остало порівнюючи досить робітників з усіх ділянок праці. Однак бракує людей з новітнім європейським способом думання, з ініціативою, з розумінням наших великих національних завдань. Таких людей має дати наша еміграція! Отже: ідейно не-вишколеним людям - немає чого вертати на рідні землі!

Наша еміграція мусить нарешті зрозуміти ці вимоги, що до неї ставлять рідні землі та під таким кутом попровадити тепер інтензивну вишкільну працю, використовуючи тих кілька, може аж надто коротких місяців "перединки".

Цих кілька думок уважав я за відповідне подати тим нашим членам, що втратили у своїй малодушності віру в себе, віру в непоборну Україну. Хотів я показати кілька де праці чекає нас тут на еміграції. І хотів я пояснити, що навіть таке наше непригоже політичне положення можна використати для добра Української Нації, для частинного бодай виповнення нашого найближчого великого завдання: створення САМОСТІЙНОЇ СОБОВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ!

Б.К.

У Р Я Д О В А Ч А С Т И Н А .

О б і з в і с т ь ч . 1 / 4 1 .

Головна Устава У.Н.О. в Берліні порішила на своїому засіданні дня 16.ІХ.д.р. остаточно унормувати справу Обласної Управи У.Н.О.на

Протекторат Ч. і М. Головою Обласної Управи був призначений інж. Євген Кульчицький-Гурт. Відтепер починає Обласна Управа свою нормальну працю.

З огляду на важку втрату бл.д.інж.Дмитра Оснача, Представника на Протекторат та Голови Пражської Філії, - перебрав його функції на час п.Володимир Забавський, який вложив багато труду для підготовки та zorganizовання Обласної Управи. На цьому місці складаємо п.В.Забавському, який і надалі буде працювати в Обласній Управі та Управу Пражської Філії, - щиро подяку та призначення!

О б і ж н и к ч.2/41.

Покликання до життя Обласної Управи дає тепер можливість упорядкувати організаційне життя усіх клітин У.Н.О. на терені Протекторату Ч.і М. Щоби задержати порядок і кариєсть та уможливити належну контролю праці поодиноких клітин - будуть відтепер усі клітини У.Н.О. в Протектораті полагоджувати всі свої справи виключно тільки через Обласну Управу в Празі!

О б і ж н и к ч.3/41.

Пригадуємо Управу Філії та Гуртків, що звіти з діяльності та касові звіти треба надсилати початком кожного місяця, найпізніше до 7. кожного місяця. Звіти писати коротко та ядрою: що виконано /засідання Управи, сходи, святкування, курси, тощо/, зміни у стані членів /поіменно/, побажання чи потреби і т.п. Про події, що заслуговують згадки в пресі, треба подати окремо ширший опис.

Деякі Філії та Гуртки не надіслали ще нам списків своїх членів. Просимо зробити це негайно!

Касові звіти мусять подавати з чого складаються прибутки: вписове, членські вкладки, національний фонд, інші пожертви, тощо. У видатках зазначувати на що видано гроші: канцелярські видатки, вислано до Обл.Управи, тощо. Не терпіти доваників! Коли не відповідає на Ваші упитання - то подавайте їх поіменно нам - зі зазначенням за кілька місяців догори.

О б і ж н и к ч.4/41.

З огляду на великі завдання, що стоять тепер перед нами, мусимо охопити організаційно як найширші круги нашого громадянства. Завзиваємо тому Управу Філії та Гуртків - а також і поодиноких членів до похваллення організаційної праці та пропаганди - з метою - приєднати нових членів. Місяці листопад-грудень нехай будуть місяцями приєднування нових членів!

О б і ж н и к ч.5/41.

Листи до Обласної Управи треба належно оплачувати; в іншому разі будемо їх завертати назад! Хто пише у своїй приватній справі, мусить залучити поштовий значок на відповідь!

О б і ж н и к ч.6/41.

Хто хоче одержувати часопис "Український Вісник" - мусить приголоситися як передплатник та виплатити належну суму /8.- К місячно/ прямо Голові Управі до Берліна, або посередництвом Обласної Управи в Празі. При посилках грошей треба завжди подавати на що гроші призначені. Рівнож так і свою точну адресу.

Обласна Управа У.Н.О.
на Протекторат Ч.і М.

Платіть членські вкладки!

Жертвуйте на "Національний Фонд"!